

Asiointiliikenteen eli kutsutaksitoiminnan kilpailuttaminen ja kehittäminen

Khall 17.02.2026 § 24
38/02.08.00/2026

Lähes kaikki kunnat ovat osallistuneet joukkoliikenteen järjestämiseen tai tukemiseen jollakin tavalla, vaikka avoin joukkoliikenne ei ole kuntien lakisääteinen tehtävä. Isot kaupunkiseudut panostavat joukkoliikenteeseen merkittävästi.

Kuntien lakisääteisiä tehtäviä henkilökuljetuksissa ovat perusopetuslain mukaiset koululaiskuljetukset.

Kuntarajoja ylittävää joukkoliikennettä on aiemmin kilpailuttanut paikallinen ELY-keskus. Vuoden 2026 alusta ELY-keskusten joukkoliikenteen järjestämistä koskevat tehtävät siirtyivät Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin. Kunnat ovat voineet aiemmin osallistua Ely-keskuksen kilpailuttamiin kustannuksiin mm, jos reitit ovat palvelleet koulukuljetuksia.

Nykyinen sopimus Alavieskan kunnan sisäisestä asiointiliikenteestä eli kutsutaksitoiminnasta päättyy 31.7.2026. Sopimus on kilpailutettu koulukuljetusten kilpailusten yhteydessä vuoden 2022 keväällä ajalle 1.8.2022 – 31.7.2025, jonka lisäksi sopimuksessa on ollut jatko-optio ajalle 1.8.2025 – 31.7.2026, joka on käytetty.

Joissakin pienissä kunnissa on jopa luovuttu kutsutaksitoiminnasta sote-uudistuksen jälkeen.

Alavieskassa kutsutaksitoimintaa on ollut kaksi kertaa viikossa tiistaina ja perjantaina. Kuljetus on pitänyt tilata pääsääntöisesti edellisenä arkipäivinä ja poikkeustilanteessa kuljetus on voinut toteutua jopa saman aamun tilauksella. Poikkeustilanteessa liikennöitsijä on myös kuljettanut asiakkaita jopa juhlapyhinä. Kuljetuksia ovat tilanneet pääsääntöisesti ikäihmiset, mutta kunta ei ole rajannut palvelun käyttöä.

Kuljetusta on tehty kuntarajojen sisällä eri sivukyliltä Alavieskan kuntakeskukseen. Asiakkaat ovat pääsääntöisesti hoitaneet kauppa-, apteekki-, pankki- tai parturiasioita. Kuljetus on pääsääntöisesti ollut kuntakeskuksessa noin tunnin ajan, jonka jälkeen asiakkaat on kuljetettu takaisin kotiin. Asiointiaikaa ei ole kuitenkaan rajoitettu kunnan taholta. Kunta on maksanut liikennöitsijälle kilometrikorvausta ja asiakkaat ovat maksaneet kuljetuksesta omavastuuosuuden 8 euroa menopaluu (4 euroa suunta) käteisellä. Liikennöitsijällä ei ole ollut erillistä maksupäätettä. Omavastuu on kattanut kokonaiskustannuksista noin 5 – 8 %. Omavastuun määrää tulee arvioida sopimuskauden päättyttyä. Uuden sopimuskauden alkaessa omavastuun määrä voisi olla 10 euroa menopaluu (5 euroa suunta).

Asiakkaat ovat viime vuosina vähentyneet erityisesti terveyskeskustoiminnan lakkauttamisen seurauksena. Edelleen

tiistaisin on kuitenkin vielä Alavieskan neuvolassa mm. laboraorio/sairaanhoitajapalvelua tai ikäneuvolatoimintaa. Lisäksi tiistaisin on eläkeläisten tapaamisia.

Nykyisen kutsutaksitoiminnan kustannus ei ylitä kansallista palveluhankinnan kynnyksarvoa, joka on 60.000 euroa. Kilpailuttaminen voidaan tehdä erillishankintana koulukuljetushankintojen ulkopuolella. Toiminnasta ei ole myöskään havaittu synergiahyötyjä koulukuljetusten kilpailutuksessa. Lisäksi, kun hankinta tehdään erillishankintana, niin toimintaa voidaan paremmin kehittää.

Vasemmiston valtuustoryhmä on tehnyt kutsutaksitoiminnan kehittämistä valtuustoaloitteen 9.12.2025.

Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että Alavieskan kunta selvittää mahdollisuuden lisätä yhteiskyyditysten keskustassa viettämää asiointiaikaa, esimerkiksi niin, että yhdellä matkalla voi rauhassa hoitaa kauppa-, pankki- ja muita arjen asioita ilman kiirettä. Samalla voidaan arvioida aikataulujen joustavoittamista, jotta palvelu palvelee paremmin eri tilanteissa olevia käyttäjiä.

Jatkossa kutsutaksi- eli asiointiliikennettä pyritään lisäämään tiedottamalla ja hankkimalla myös uusia asiakkaita. Asiointiaikaa kuntakeskuksessa pyritään joustamaan tarvittaessa tilanteen mukaan. Tarvittaessa voidaan myös lisätä kutsutaksitoimintaa ja asiointipäiviä, mikäli uusia asiakkaita saadaan.

Vasemmiston valtuustoryhmän valtuustoaloite voidaan näin ollen katsoa käsitellyksi.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kari Pentti

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää, että asiointiliikenne eli kutsutaksitoiminta hankitaan kilpailuttamalla ajalle 1.8.2026 - 31.7.2029, jonka jälkeen hankinnassa voidaan käyttää optiovuosia, että valtuutetaan kunnanjohtaja kilpailuttamaan, hyväksymään ja allekirjoittamaan asiointiliikenteen sopimus, että asiakkaan omavastuuosuus kuljetuksessa on 1.8.2026 alkaen 10 euroa menopaluu ja 5 euroa suunta, ja kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuustoaloite kutsutaksitoiminnasta on loppuunkäsitelty.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.